

Prima instanță: Judecătoria Anenii Noi (sediul Central) (jud. A. Mocanu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Simciuc, Iu. Cotruță, I. Țurcan)

DECIZIE

20 iunie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecători

Oleg Sternioală
Iurie Bejenaru
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Nicolai Indoitu,
în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni pentru Producerea Materialelor de Construcție „Anchir” cu privire la deposedarea și transmiterea silită în posesiune a bunurilor gajate, evacuarea bunurilor și persoanelor din imobilele transmise, încasarea taxei de stat și cererea reconvențională depusă de Societatea pe Acțiuni pentru Producerea Materialelor de Construcție „Anchir”, intervenient principal Nicolai Indoitu împotriva „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea prejudiciului efectiv și a venitului ratat,
împotriva încheierii din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 11 ianuarie 2010 „Banca de Economii” SA a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății pe Acțiuni pentru Producerea Materialelor de Construcție „Anchir” (în continuare SA „Anchir”) solicitând deposedarea și transmiterea silită în posesiunea „Banca de Economii” SA în scopul comercializării ulterioare a bunurilor gajate de către SA „Anchir” conform următoarelor contracte de gaj: -contractul de gaj ipotecă nr. 2551 din 24 aprilie 2008 încheiat cu SA „Anchir”, care asigură trei credite acordate, obiectul căruia constituie bunurile imobile (C „construcție industrială de producere a materialelor de construcții cu suprafața totală de 14921,20 mp, amplasată în sat. Chirca, rl Anenii Noi”, T „Dreptul de gaj se extinde asupra accesoriilor și ameliorărilor bunului gajat și asupra terenului de pământ aferent construcției cu suprafața de 6,0036 ha); - contractul de gaj nr. 35-g din 01 decembrie 2008 încheiat cu SA „Anchir” care asigură creditul acordat în baza contractului nr. 35 din 01 decembrie 2008 și creditul acordat în baza contractului nr. 03 din 10 iunie 2009, obiectul căruia constituie mijloacele fixe (utilaj de producere) depozitate în sat. Chirca, rl Anenii Noi; -contractul de gaj nr.35-gl din 01 decembrie 2008, care asigură creditul acordat în baza contractului nr. 35 din 01

decembrie 2008 și creditul acordat în baza contractului nr. 03 din 10 iunie 2009, obiectul căruia constituie mijloacele circulante (cărămidă și nisip) depozitate în sat. Chirca, rl Anenii Noi; evacuarea tuturor persoanelor și a bunurilor mobile din imobilele transmise și încasarea taxei de stat în sumă de 100 de lei.

La 22 februarie 2011 SA „Anchir” a înaintat acțiune reconvențională împotriva „Banca de Economii” SA solicitând încasarea prejudiciului efectiv în valoare de 9989391,81 de lei, a venitului ratat în sumă de 55773749 de lei.

La 12 ianuarie 2016 Nicolai Indoitu a depus cerere de alăturare la cererea reconvențională depusă de SA „Anchir” împotriva „Banca de Economii” SA solicitând intervenirea în proces în calitate de intervenient principal, admiterea cererii reconvenționale depuse de SA „Anchir”, respingerea cererii de chemare în judecată depusă de „Banca de Economii” SA, încasarea de la „Banca de Economii” SA în beneficiul SA „Anchir” a cheltuielilor de judecată.

Prin încheierea din 08 aprilie 2016 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Central) s-a admis cererea de alăturare depusă de Nicolai Indoitu în calitate de intervenient principal la cererea reconvențională depusă de SA „Anchir” împotriva „Banca de Economii” SA cu privire la încasarea prejudiciului efectiv și a venitului ratat; s-a atras Nicolai Indoitu în calitate de intervenient principal în cadrul acțiunii reconvenționale depuse de SA „Anchir”.

Ulterior, intervenientul principal Nicolai Indoitu a formulat pretenții proprii solicitând încasarea de la „Banca de Economii” SA în beneficiul acționarului/ investitorului SA „Anchir”, Nicolai Indoitu a prejudiciului cauzat prin acțiuni ilegale ale „Banca de Economii” SA sub formă venit ratat în valoare de 35862100 de lei (profitul de 8343338 de lei și venitul ratat de 27518762 de lei calculat de expertul CNEJ).

Prin hotărârea din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Central) s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de Economii” SA împotriva SA „Anchir” cu privire la deposedarea și transmiterea silită în posesiune a bunurilor gajate, evacuarea bunurilor și persoanelor din imobilele transmise, încasarea taxei de stat; s-a respins cererea reconvențională depusă de SA „Anchir”, intervenient principal Nicolai Indoitu împotriva „Banca de Economii” SA cu privire la încasarea prejudiciului efectiv și a venitului ratat.

La 16 noiembrie 2017 Nicolai Indoitu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Central).

Prin încheierea din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de Nicolai Indoitu împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Central) și s-a acordat apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a bonului de plată a taxei de stat în mărime de 18750 de lei, cu prezentarea lor nemijlocit în ședință de judecată; s-a comunicat participanților la proces precum că ședința de judecată cu privire la examinarea chestiunii privind acceptarea apelului este numită pentru data de 24 ianuarie 2018 ora 10:00.

Prin încheierea din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea apelantului Nicolai Indoitu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat; s-a respins

cererea avocatului apelantului, Maria Canișcev cu privire la amânarea ședinței de judecată; s-a restituit cererea de apel depusă de Nicolai Indoitu împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătoria Anenii Noi (sediul Central), din motiv că apelantul nu a îndeplinit în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii emise la 12 decembrie 2017.

La 03 aprilie 2018 Nicolai Indoitu a declarat recurs împotriva încheierii din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând repunerea în termenul de declarare a recursului, casarea parțială a încheierii din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău în partea restituirii cererii de a apel, cu restituirea cauzei la rejudecare în Curtea de Apel Chișinău, la etapa punerii pe rol a cererii de apel.

În motivarea recursului s-a invocat că la 23 ianuarie 2018 avocatul său Maria Canișcev a depus cerere de amânare a ședinței de judecată, totodată a solicitat scutirea de la plata taxei de stat. Prin încheierea emisă la 24 ianuarie 2018, instanța de apel a admis cererea cu privire al scutirea taxei de stat și a respins cererea avocatului apelantului Maria Canișcev cu privire la amânarea ședinței de judecată. În consecință instanța de apel a restituit cererea de apel, din motiv că nu au fost îndeplinite în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 12 decembrie 2017.

Consideră că instanța de apel incorect a stabilit circumstanțele cauzei.

Afirmă că nu a primit încheierea din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, iar afirmațiile instanței precum că a fost citat nu corespund realității. Nu a participat la ședința de judecată din data de 24 ianuarie 2018, ce se confirmă prin înregistrările audio ale ședinței de judecată.

Opinează că soluția instanței de apel conform încheierii din 24 ianuarie 2018 în prezentul litigiu este drept una eronată, or, instanța de apel s-a expus în privința raționamentului restituirii cererii de apel, cu încălcarea evidentă a normelor de drept procedural, cauza fiind examinată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată. Primind încheierea din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău la 31 ianuarie 2018, nu era în posibilitate să înlătore neajunsurile indicate în încheiere până la 24 ianuarie 2018, or, instanța menționează că încheierea a fost recepționată la 31 ianuarie 2018, conform avizului de recepție.

Menționează că în situația descrisă, instanța de apel urma să aprecieze importanța normelor procedurale prevăzute de legiuitor care indică expres acțiunile ce urmau a fi îndeplinite de către instanța de judecată pentru o bună și eficientă examinare a cauzei.

Precizează că, în contextul jurisprudenței CtEDO, dreptul de a fi auzit, include nu doar posibilitatea de a aduce argumentele instanței, dar de asemenea obligația corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse.

Susține că i-a fost îngrădit dreptul la justiție și nu a beneficiat de un proces echitabil. Analizând circumstanțele din speță, opinează că instanța de apel prematur a dispus restituirea cererii de apel, în cazul în care la materialele cauzei nu se regăsește dovada aducerii la cunoștință apelantului a încheierii instanței prin care nu s-a dat curs cererii de apel. Or, inițial restituirii cererii de apel, instanța urma a verifica dacă apelantului i-a fost comunicat actul de dispoziție emis. Sub acest aspect

și ținând cont de faptul că nu a recepționat încheierea instanței de apel, prin care nu i s-a dat curs cererii de apel, iar materialele cauzei nu denotă contrariul și pentru evitarea încălcării dreptului recurentului la un proces echitabil prevăzut de art. 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, recursul urmează a fi admis. Dreptul de acces la un tribunal constituie un element inerent al tuturor garanțiilor procedurale prevăzute în Convenție (CEDO, hot. Campbell și Fell vs. Marea Britanie din 25.02.1982), or, drepturile fundamentale trebuie garantate într-o manieră concretă, reală și nu iluzorie sau teoretică, iar imposibilitatea concretă de sesizare a unei instanțe de către persoana interesată constituie o încălcare a dreptului acesteia de acces la justiție (CEDO, hot. Airey vs. Irlanda din 09 octombrie 1979).

Referitor la concluzia instanței de apel de a respinge cererea de amânare formulată de avocatul Maria Canișcev, menționează că este una pripită, deoarece este direct îngrădit dreptul de acces la justiție. Atenționează că avocatul Maria Canișcev a participat doar la o singură ședință în instanța de fond, nu cunoștea detaliat materialele dosarului civil, iar afirmația instanței precum că a solicitat scutirea de plata taxei de stat în instanța de apel, invocând situația materială dificilă, este una neclară, deoarece nu a participat la ședința de judecată din 24 ianuarie 2018.

În conformitate cu art. 425 Cod de procedură civilă, termenul de declarare a recursului împotriva încheierii este de 15 zile de la comunicarea încheierii.

Instanța de apel a adoptat încheierea contestată la 24 ianuarie 2018, iar Nicolai Indoitu a declarat recurs a declarat recurs la 03 aprilie 2018.

Materialele cauzei atestă că încheierea contestată a fost expediată în adresa recurentului la 15 martie 2018, conform scrisorii de însoțire (Vol. IV, f.d.86) și recepționată la 20 martie 2018, conform ștampilei poștei (Vol. IV, f.d.94). Astfel, recursul se consideră a fi declarat în termen și nu este necesară repunerea în termen.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat prin prisma argumentelor invocate în recurs și a materialelor din dosar, coroborate cu normele de drept, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Nicolai Indoitu neîntemeiat și pasibil de fi respins, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 426 alin.(3) Cod de procedură civilă, recursul împotriva încheierii se examinează în termen de 2 luni într-un complet din 3 judecători, pe baza copieii certificate sau electronice a dosarului, pe baza recursului și a referinței la recurs, fără examinarea admisibilității și fără participarea părților.

În conformitate cu art. 427 lit. a) Cod de procedură civilă, instanța de recurs, după ce examinează recursul împotriva încheierii, este în drept să respingă recursul și să mențină încheierea.

Din materialele cauzei rezultă că la 16 noiembrie 2017 Nicolai Indoitu a depus cerere de apel împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătorei Anenii Noi (sediul Central) (Vol.IV, f.d.59-60).

Art. 364 alin.(1) Cod de procedură civilă prevede că cererea de apel se depune în scris la instanța judecătorească a cărei hotărâre se atacă, cu plata taxei de stat în cazul în care apelul se impune cu taxă, în condițiile legii.

În corespundere cu art.368 alin. (1), (2) Cod de procedură civilă (în redacția în vigoare în perioada de referință), dacă cererea de apel nu întrunește condițiile

prevăzute la art.364 și 365 și dacă cererea este depusă fără plata taxei de stat, instanța de apel dispune printr-o încheiere, fără înștiințarea participanților la proces, să nu se dea curs cererii, acordând apelantului un termen pentru lichidarea neajunsurilor. Dacă apelantul îndeplinește în termen indicațiile din încheierea judecătorească, apelul se consideră depus la data prezentării inițiale.

Astfel, prin încheierea din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse împotriva hotărârii din 14 noiembrie 2017 a Judecătoriei Anenii Noi (sediul Central) și s-a acordat apelantului termen de 10 zile din momentul recepționării încheierii pentru înlăturarea neajunsurilor și depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, a probelor privind achitarea taxei de stat în mărime de 18750 de lei, cu prezentarea lor nemijlocit în ședință de judecată; s-a comunicat participanților la proces precum că ședința de judecată cu privire la examinarea chestiunii privind acceptarea apelului este numită pentru data de 24 ianuarie 2018 ora 10:00 (Vol. IV, f.d.65-67).

În acest sens, la 23 ianuarie 2018 Nicolai Indoitu a depus cerere cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și prin încheierea din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-a admis cererea depusă.

Concomitent Colegiul relevă că prin încheierea de a nu da curs cererii de apel, unul din neajunsurile ce urma a fi înlăturat se referea și la depunerea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, însă apelantul nu a înlăturat acest neajuns, ceea ce a determinat în baza art. 369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă restituirea cererii de apel prin încheierea din 24 ianuarie 2018.

Aici este de menționat că la 23 ianuarie 2018 avocatul Maria Canișcev, în interesele lui Nicolai Indoitu, a solicitat amânarea ședinței de judecată pentru o altă dată, din motivul imposibilității de a se prezenta în ședința de judecată din 24 ianuarie 2018, cerere ce a fost respinsă de către instanța de apel prin încheierea din 24 ianuarie 2018.

Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel în aceste sens precum că argumentele invocate în cererea de amânare sunt declarative, or, anumite înscrisuri care să confirme imposibilitatea prezentării în ședința de judecată a reprezentantului apelantului, avocatul Maria Canișcev, nu au fost prezentate.

Or, în contextul prevederilor art. 206 alin.(5) Cod de procedură civilă (în vigoare la data adoptării încheierii contestate), la solicitarea întemeiată a participantului la proces, instanța poate amâna o singură dată judecarea pricinii din cauza neprezentării motivate a reprezentantului acestuia.

Colegiul consideră neîntemeiată afirmația recurentului precum că concluzia instanței de apel privind respingerea cererii de amânare formulată de avocatul Maria Canișcev ar fi una pripită și i-ar îngredi direct accesul la justiție, deoarece recurentul nu a indicat prin ce se exprimă îngrădirea accesului la justiție, în condițiile în care cererea de amânare nu este justificată. Or, nu poate fi pusă pe seama instanței de judecată obligația părților la proces. De asemenea, nu justifică cererea de amânare nici faptul participării avocatului în doar o singură ședință de judecată în instanța de fond și faptul necunoașterii detaliate a materialelor dosarului.

De altfel, participarea avocatului în proces nu exclude dreptul participanților la proces de a fi prezenți în ședință de judecată.

În ceea ce privește acordarea termenului pentru înlăturarea neajunsului prin prezentarea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului, Colegiul notează că instanța de apel corect a reținut precum că apelantul a lichidat parțial neajunsurile indicate.

În această ordine de idei, Colegiul reliefă că avizul de recepție a încheierii din 12 decembrie 2017 prin care nu s-a dat curs cererii de apel atestă că încheierea a fost recepționată la 03 ianuarie 2018, conform semnăturii aplicate (Vol.IV, f.d.70) la adresa indicată de către apelant în cererea de apel.

Argumentele recurentului invocate în acest sens sunt irelevante, în condițiile în care avizul de recepție atestă recepționarea la adresa indicată de apelant a încheierii prin care nu s-a dat curs anterior emiterii încheierii de restituire a cererii de apel.

Colegiul consideră neîntemeiat argumentul recurentului precum că nu a primit încheierea din 12 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, deoarece însăși apelantul în cererea privind scutirea parțială de la plata taxei de stat se referă la data ședinței de judecată numită pentru 24 ianuarie 2018 ora 10:00.

Or, în situația descrisă nu poate fi invocată nerecepționarea de către apelant a încheierii prin care nu s-a dat curs cererii de apel, deoarece prin aceeași încheiere s-a oferit termen atât pentru plata taxei de stat, cât și pentru prezentarea unei cereri suplimentare de apel cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază apelul, a probelor invocate în susținerea apelului.

În atare circumstanțe, Colegiul apreciază ca fiind corectă constatarea instanței de apel precum că apelantul a avut suficient termen pentru înlăturarea neajunsurilor, însă apelantul nu a lichidat în termenul indicat neajunsurile integral, inclusiv prin prezentarea apelului cu respectarea prevederilor art. 365 alin. (1) lit. d),e) Cod de procedură civilă. Astfel, nu poate fi pusă pe seama instanței de apel faptul nevalorificării de către apelant a drepturilor sale procedurale. Or, în condițiile în care nu ar fi recepționat încheierea care a fost expediată cu înștiințarea, nu putea să menționeze că ședința de judecată a fost stabilită pentru data de 24 ianuarie 2018 ora 10:00.

Mai mult ca atât, recurentul în recursul declarat nu face referire la alte surse de comunicare, înștiințare din care ar fi aflat despre data ședinței de judecată din 24 ianuarie 2018 stabilită în prezenta cauză în procedura instanței de apel, ceea ce confirmă suplimentar faptul că a recepționat actele parvenite din instanța de apel.

În consecință, Colegiul conchide că instanța de apel corect a constatat precum că apelantul nu a executat integral și în termen indicațiile instanței de apel conform încheierii din 12 decembrie 2017, deoarece art.369 alin.(1) lit.a) Cod de procedură civilă este o normă imperativă și nu lasă aplicarea sancțiunilor procedurale la discreția instanței.

Colegiul precizează că recurentul urma a executa dispozițiile instanței în termenul acordat. Or, art. 364, art.365 Cod de procedură civilă stabilesc expres condițiile depunerii cererii de apel, conținutul acesteia și actele ce urmează a fi anexate. Astfel, depunând cerere de apel la 16 noiembrie 2017, Nicolai Indoitu avea obligația de a respecta prevederile legale în acest sens.

De altfel, prin cererea avocatului s-a solicitat amânarea din motivul imposibilității prezentării reprezentantului apelantului, avocatului Maria Canișcev, însă nicidecum nu justifică neînlăturarea neajunsurilor admise la depunerea cererii de apel ce țin de prezentarea apelului motivat. Or, partea apelantă concomitent cu depunerea cererii de amânare nu a fost lipsită de dreptul de a depune cererea de apel motivată, deoarece depunerea cererii de amânare, în sensul legii, nu presupune și prelungirea termenului pentru înlăturarea neajunsurilor. Mai mult ca atât, instanța de apel a acordat un termen exact în acest sens și anume 10 zile din momentul recepționării încheierii din 12 decembrie 2017.

Colegiul consideră neîntemeiată afirmația recurentului precum că instanța de apel i-ar fi îngrădit dreptul de acces la instanță prevăzut de art. 20 al Constituției Republicii Moldova și i-ar fi încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art. 6 CEDO, deoarece, dimpotrivă, recurentul nu a întreprins măsurile necesare după cum sugerează și jurisprudența CtEDO de a-și proteja drepturile de acces la instanță. Or, părțile mai au obligația de a se folosi cu bună credință de drepturile lor procedurale rezultând din prevederile art. 56 alin.(3) Cod de procedură civilă.

Colegiul precizează că circumstanțele expuse de recurent indică direct la nerespectarea de către el-însuși a drepturilor sale procedurale și eschivarea de la îndeplinirea actelor de procedură în măsura stabilită de normele de drept procedural, ca ulterior să invoce încălcarea drepturilor sale. În consecință, argumentele recurentului nu pot fi acceptate de către instanța de recurs în vederea casării actului judecătoresc contestat, în condițiile când instanța de apel s-a conformat prevederilor legale la restituirea cererii de apel. De altfel, părțile urmează să-și valorifice drepturile garantate de lege în termenul stabilit, aspect specific și speței.

În conformitate cu art. 27 alin.(1) Cod de procedură civilă disponibilitatea în drepturi se afirmă în posibilitatea participanților la proces, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că încheierea contestată este întemeiată și conformă prevederilor legale, iar argumentele invocate de către recurent nu sunt justificate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat cu menținerea încheierii instanței de apel din 24 ianuarie 2018.

În conformitate cu prevederile art. 427 lit. a), art. 428 Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Nicolai Indoitu.

Se menține încheierea din 24 ianuarie 2018 a Curții de Apel Chișinău, adoptată în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni împotriva Societății pe Acțiuni pentru Producerea Materialelor de Construcție „Anchir” cu privire la deposedarea și transmiterea silită în posesiune a bunurilor gajate, evacuarea bunurilor și persoanelor din imobilele transmise, încasarea taxei de stat și cererea reconvențională depusă de Societatea pe

Acțiuni pentru Producerea Materialelor de Construcție „Anchir”, intervenient principal Nicolai Indoitu împotriva „Banca de Economii” Societate pe Acțiuni cu privire la încasarea prejudiciului efectiv și a venitului ratat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecători

Iurie Bejenaru

Victor Burduh